

TOPLUMSAL KRİZ DÖNEMLERİNDE SOSYAL MEDYADAKİ SİYASİ LİDER SÖYLEMLERİ: 2020 YILI KORONAVİRÜS SALGININDA TWITTER KULLANIMI

Bülent BİRİCİK

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

İletişim Yönetimi Yüksek Lisans Öğrencisi

bulentbiricik@yahoo.com

ORCID ID: 0000-0002-7111-6014

ÖZ

İletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, toplumsal hayatın her alanında çok sayıda değişiklik meydana getirmiştir. Siyaset de bu değişikliklerin yaşandığı alanların başında gelmektedir. Siyasetçiler geleneksel medyanın yanı sıra yeni medya araçlarını da yoğun bir şekilde kullanmaya başlamış, bu durum ise siyaset yapma biçimlerini önemli ölçüde değiştirmiştir. Web 2.0 ile birlikte son yıllarda günlük hayatımızın önemli bir parçası haline gelen sosyal medya platformları siyasal iletişim kampanyaların da vazgeçilmez parçaları haline gelmişlerdir. Bu sosyal medya platformlarından Twitter, özellikle siyasetçiler için bir kamusal alan haline dönüşmüştür. İletişimin geleneksel medyanın tekelinden çıkıp sosyal medya platformlarına kayması sonucu siyasetçiler, zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın kendi içeriklerini üretip geniş kitlelerle bu içerikleri paylaşabilme imkânına sahip olmuşlardır. Siyasetçiler günümüzde başta Twitter olmak üzere tüm sosyal medya platformları üzerinden kendi kitleleriyle karşılıklı etkileşime dayalı bir iletişim kurabilmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada, TBMM'de grubu bulunan beş siyasi parti liderinin Twitter üzerinden gerçekleştirdikleri söylemlerin bir toplumsal kriz olarak 2020 yılında karşımıza çıkan Koronavirüs salgını döneminde toplum üzerinde nasıl etki ettiği değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre, siyasi parti liderlerinin bir toplumsal krizde birlik ve beraberlik ruhu içerisinde hareket etmediklerini, krizini çözümü veya etkilerinin azaltılması için işbirliği yapmadıkları tespit edilmiştir. Araştırmada, siyasal aktörlerin, toplum sağlığını ilgilendiren böyle önemli bir sorun üzerinden bile polemik yaşadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kriz, Toplumsal Kriz, Sosyal Medya, Siyasal İletişim, Koronavirüs

**POLITICAL LEADER DISCOURSES IN SOCIAL MEDIA IN SOCIAL CRISIS
TIMES: THE USE OF TWITTERS IN THE CORONAVIRUS OUTBREAK IN
2020**

Bülent BİRİCİK

**Istanbul Yeni Yüzyıl University, Institute of Social Sciences
Communication Management Graduate Student**

bulentbiricik@yahoo.com

ORCID ID: 0000-0002-7111-6014

ABSTRACT

Significant changes in communication technologies have brought about many changes in every part of social life. Politics leads the change in the fields where this is experienced. Politicians have started to use new media as well as traditional media, and this has changed the way they make politics significantly. With Web 2.0, social media platforms, which became an important part of our daily life, become indispensable parts of political communication campaigns. Twitter, one of the social media platforms, is becoming a public space especially for politicians. As the communication broke out of the monopoly of traditional media and shifted towards social media platforms, politicians had the opportunity to produce their own content and share it with large masses without time and space restrictions. Politicians today are able to establish a communication based on mutual interaction with their own audience through all social media platforms, especially Twitter. From this point of view, in this study, it was evaluated how the discourses of five political party leaders who had a group in the Turkish Grand National Assembly on Twitter had an impact on the society during the coronavirus epidemic that emerged in 2020 as a social crisis. According to the findings of the study, it was determined that the leaders of the political parties did not act in the spirit of unity and solidarity in a social crisis and did not cooperate to solve the crisis or reduce its effects. In the research, it was determined that political actors experienced polemics even over such an important problem concerning public health.

Keywords: Crisis, Social Crisis, Social Media, Political Communication, Coronavirus

GİRİŞ

Küreselleşmenin etkilerinin derin bir şekilde hissedildiği 20. yüzyılda sınırların bir önemi kalmamış, dünya vatandaşı olma kavramı ön plana çıkmıştır. Bu nedenle salgın hastalıklar, savaşlar ve ekonomik krizler kaynak ülkenin sınırlarını aşarak kısa sürede tüm dünyaya yayılmıştır. Ne var ki dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilen ve bu gelişmeler karşısında önlemler alan yönetimler krizden en az etkilenerek çıkabilmeyi başarmışlardır. Krizlere hazırlıksız olan ülkelerde ise bu krizleri toplumun en küçük parçalarına dek derin bir şekilde hissetmişlerdir. Krizlerden başarılı bir şekilde çıkabilen ülkelerin ortak özelliği ise iyi yönetilmeleridir. İyi yönetilebilmek ise bazı şartlara bağlıdır. Bunlardan bazıları; hukuk, ekonomi, eğitim, güvenlik ve sağlık gibi belli alanlarında dünya çapında kabul görmüş normlara sahip olmaktır. Bu alanlardaki yetersizlikler yönetimlerin krizlere karşı hazırlıksız yakalanmalarına yol açmaktadır.

Yukarıda sayılan normlara ek olarak krizlere hazırlanmadaki en önemli gerekliliklerden biri de geleceği gören, vizyon sahibi yöneticilere sahip olabilmektir. Çünkü ileri görüşlü yöneticiler kriz meydana gelmeden önce kriz yönetimi planları yaparak olası krizleri nasıl yöneteceklerine karar vermektedirler. Şu bir gerçektir ki; en iyi kriz yönetimi, henüz meydana gelmeden önce alınan önlemlerdir. Kriz meydana geldikten sonra onun etkilerini azaltmaya yönelik olarak alınan önlemlerin etkili olup olmayacağı tam olarak bilinmemektedir. 2019'da Çin'de ortaya çıkan ve tüm dünyaya yayılan Koronavirüs salgını da dünyada örneklerine pek çok kez rastlanan diğer krizler gibi ülkelerin ve yöneticilerinin sınırdığı bir küresel kriz haline dönüşmüştür. İlk olarak Çin'de görüldüğü andan itibaren önlem alan ülkeler bu krizi en az can kaybı ve en az ekonomik hasarla atlattır. Gerek bozuk ekonomileriyle, gerek yetersiz sağlık altyapısıyla, gerek eğitimli sağlık personelinin yoksun olmalarıyla, gerekse de bilinçsiz toplumlarıyla krize karşı hazırlıksız yakalanan ülkeler hem maddi, hem de manevi olarak büyük acılar çekmişlerdir.

Bu çalışma toplumsal kriz dönemlerinde siyasi aktörlerin ortaya koyduğu reflekslerin ölçülmesi anlamında önem taşımaktadır. Çalışmanın ana fikrini, toplumsal kriz dönemlerinde sosyal medyaya yansıyan lider söylemleri ve bu söylemlerin krizlerin yönetilmesine olan etkisi oluşturmaktadır. Bu nedenle çalışmada TBMM'de grubu bulan AK Parti, CHP, MHP, İyi Parti ve HDP'nin genel başkanlarının Twitter'daki paylaşımları içerik ve söylem analizi teknikleri kullanılarak analiz edilecektir.

Üç bölümden oluşan çalışmanın ilk bölümünde literatür taraması olarak "Kriz Ve Toplumsal Kriz Kavramı", ikinci bölümünde de "Siyasal İletişim Ve Sosyal Medya" kavramları incelenecektir. Üçüncü bölümde ise "Toplumsal Kriz Dönemlerinde Sosyal Medyadaki Siyasi Lider Söylemleri: 2020 Yılı Koronavirüs Salgınında Twitter Kullanımı" başlığı altında alan araştırması gerçekleştirilecektir.

1. KRİZ VE TOPLUMSAL KRİZ KAVRAMI

Türkçede bunalım ve buhran anlamlarına da gelen kriz, TDK (1994: 479) sözlüğüne göre, bir toplumun, bir kuruluşun veya bir kimsenin yaşamında görülen güç dönem, bunalım ya da buhran olarak tanımlanmaktadır. Kriz kavramı "afet", "felaket" anlamlarını da kapsamaktadır. Anın gelişen, bir örgütün, bir toplumun varlığını veya hedeflerini tehdit eden ve acil önlem alınması gereken durumlara kriz adı verilmektedir. Günlük dilin yanı sıra bilimsel terminolojide de ekonomik kriz, mali kriz, finansal kriz, siyasi kriz, hükümet krizi, ahlak krizi kavramlar yer almaktadır. Krizler çok sayıda faktöre bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Dinçer'e (1998: 40) göre bu faktörlerden bazıları; çevredeki hızlı değişimler, belirsizlik ve dalgalanmalar, zayıf bilgi toplama yöntemleri, doğru olmayan verilerin fazlalığı, verilerin azlığı, haberleşmenin yetersiz olması, örgüt içinde ve dışındaki koordinasyonsuzluk, farklı değer sistemlerinin olması, değişen yönetim amaçları, politik rahatsızlıklar, plansızlık ve zaman yetersizliğidir. Krizleri ortaya çıkaran faktörleri dış (çevresel) ve iç (örgütsel) faktörler

olarak iki grupta toplamak mümkündür. Örgütleri krize sürükleyen dış faktörler arasında; ekonomik faktörler, doğal çevre faktörleri, sosyo-kültürel faktörler, politik faktörler, teknolojik koşullara ilişkin faktörler, uluslararası çevre faktörleri sıralanabilmektedir. Örgüt içi faktörleri örgütsel yapı ve yönetimin niteliği olmak üzere iki başlık altında incelemek mümkündür. Örgütlerde zaman zaman, örgüt yapısındaki yönetim, görev tanımları, örgüt içi iletişim, çalışanlar vb. gibi etmenlerden dolayı krizler yaşanabilmektedir. Bununla birlikte, örgüt dışı faktörlerde meydana gelen değişimlere uyum sağlanamaması da örgütlerde krize sebep olmaktadır.

Kadıbeşegil (2002: 38), ABD’deki Kriz Yönetimi Enstitüsü tarafından krizlerin dört ayrı kategoriye ayrıldığını aktarmıştır. Bunlar; 1) Doğal afetlerin neden olduğu krizler, 2) Mekanik problemler nedeniyle oluşan krizler, 3) İnsan hatalarına bağlı krizler, 4) Yönetimsel karar veya kararsızlıklardan kaynaklı krizlerdir.

Toplumbilimci Ahmet Kotil’in (1998: 44-59) kaleme aldığı ve kriz türlerini sınıflandırdığı makalesinde ise kriz türleri toplumsal düzeydeki etkilerine göre sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Bu kriz türleri; doğal krizler, iktisadi krizler, toplumsal krizler ve siyasal krizlerdir.

- Doğal Kriz: Afetler, salgın hastalıklar, kıtlık gibi toplumsal sonuçları olan doğa kökenli krizlerdir.
- İktisadî Kriz: İktisadî yapı ve bu yapının ilişkileri çerçevesinde gelişmektedirler. Toplumsal alanla kesiştiklerinde sosyo-ekonomik kriz ortaya çıkmaktadır.
- Toplumsal Kriz: Toplumsal yapının değişmesi ve gelişmesi ile ilgili krizdir. Bu kriz türüne bağlı olarak “kültürel” ve “sosyo-psikolojik” krizlerden söz etmek mümkündür.
- Siyasal Kriz: Siyasal sistemin toplumsal yansımaları sonucu ortaya çıkan krizdir. Bu kriz türüne bağlı olarak “yönetim” ve “devlet” krizlerinden söz edilmektedir.

Toplumsal kriz kavramına göz atmadan önce toplumun tanımını yapmak gerekmektedir. Avcıoğlu (2013: 1) toplumun tanımını, sosyolojideki yapısal işlevselci ve sistem kuramlarına göre; “denge, düzen içinde, uyum halinde işleyen parçalardan oluşmuş ve bütünleşmiş aktif bir yapı” olarak yapmaktadır.

1.1. Koronavirüs Salgını

Ahmet Kotil’in (1998: 44-59) doğal krizler arasında sıraladığı bir salgın hastalık olan Koronavirüs pandemisi 1 Aralık 2019 tarihinde Çin’in Hubei bölgesinin başkenti olan Wuhan’da ortaya çıkmıştır. Salgını, tüm dünyada sosyal ve ekonomik krize neden olmakla kalmayıp, kısa sürede tüm dünyaya yayılan küresel bir sağlık sorunu olmuştur. Salgının süresinin uzaması ve etki alanını genişlemesi bu salgından etkilenen kişilerin sayısının da artmasına yol açmıştır. Yakalanan kişilerde ağır sağlık sorunlarına yol açan virüs sadece bireyleri değil, toplumsal yaşantıyı da derinden etkilemiştir. Koronavirüsün engellenemeyen bir şekilde 2020 yılının başından itibaren dalga dalga tüm dünyaya yayılması, modern tıbbın hastalığın tedavisinde güçsüz kalmasına yol açmıştır. Gelişmiş ulaşım ağlarına sahip olunması ve yoğun insan hareketliliği nedeniyle virüs dünyanın birçok ülkesine hızla yayılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020’de “Pandemi” olarak ilan edilen salgınla mücadele için devletler çeşitli önlemler almışlardır. Alınan en önemli önlemler arasında diğer ülkelerle ilişkileri sınırlandırmak gelmiştir. Sınır kapıları kapanarak uluslararası ulaşım kısıtlanmış, ticari ilişkiler askıya alınmıştır. Salgın sürecinde ekonomisi kırılğan ülkeler büyük zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle dünya ekonomisinin yanı sıra dünya siyaseti de salgından önemli ölçüde olumsuz etkilenmiştir. Ülkelerin gündemi siyaset ve ekonomi olmaktan çıkmış, salgın ve salgına bağlı gelişmeler devletlerin temel sorunu olarak görülmeye başlanmıştır. Salgınla mücadele için dünyanın birçok ülkesinde sokağa çıkma yasağı getirilerek karantina uygulanmıştır (www.trtakademi.net, 6.12.2020).

2. SİYASAL İLETİŞİM VE SOSYAL MEDYA

2.1. Siyasal İletişim

Siyasal iletişimin tanımını yapmadan önce siyasetin ve iletişimin tanımlarını ayrı ayrı yapmak daha doğru olacaktır. Oktay (2002: 7) siyasetin tanımını, toplumun ayrı uçlarının ve iktidar merkezlerinin ortak bir noktada uzlaştırılması olarak tanımlamaktadır. Oktay'a göre ortak semboller ve semboller inşa etme ve bunlar üzerinde fikirler ortaya koyarak bir ortak noktaya ulaşma süreci de iletişim olarak ifade edilmektedir. Bu durumda eylemler ve uygulamaların politika aracılığıyla, siyasetin de iletişim aracılığıyla gerçekleştirildiğini söylemek doğru olacaktır. Bu durum ise siyaset ve iletişim süreçlerinin bir-biri ile yakın ilişki içerisinde olduklarını göstermektedir.

Siyasal iletişimin tanımı farklı kişiler tarafından farklı şekillerde yapılmıştır. Aysel Aziz'e (2003: 3) göre siyasal iletişim, "belli ideolojik amaçların, toplumda belli gruplara, kitlelere, ülkelere ya da bloklara kabul ettirmek ve gerektiğinde eyleme dönüştürmek, uygulamaya koymak üzere siyasal aktörler tarafından çeşitli iletişim tür ve tekniklerinin kullanılması ile yapılan iletişim" olarak tanımlamaktadır. Mutlu (1998: 304) siyasal iletişimi, "Siyasal süreçlerle iletişim süreçleri arasındaki ilişkileri ele alan araştırmalardan oluşan, disiplinler arası bir akademik alan" olarak tanımlarken, Ferhat Kentel de (1991: 40) siyasal iletişimin tanımını "siyasal arenada birbirini anlama ve anlatma biçimi" şeklinde yapmaktadır.

2.2. Sosyal Medya Kavramı

Günümüz teknolojisinde yaşanan gelişmelere paralel olarak iletişim alanında da önemli gelişmeler görülmektedir. Sosyal medya da bu gelişmelere paralelinde ortaya çıkan bir kavramdır. Kişilerin bilgi, tecrübe, ilgi, enformasyonlarını kısa süre içinde, hızlı bir şekilde paylaşabilmesine olanak tanıyarak etkileşim sağlayan web siteleri ve çevrimiçi araçlar sosyal medya olarak

tanımlanmaktadır. Universal McCann, temel sosyal medya platformlarını; fotoğraf paylaşımı, bloglar, mikro bloglar, widgetler, RSS, sosyal ağlar, sohbet odaları, mesaj panoları, podcastler, video paylaşımları olarak sınıflandırmıştır (Palabra, 2008: 11). İnternetin yaygınlığının tüm dünyada artmasına paralel olarak akıllı telefonlar ve tablet bilgisayarların yoğun bir şekilde kullanılmaya başlaması, siyasal iletişim sürecinde de değişikliklere yol açmıştır. Böylelikle siyasal iletişim kampanyalarında sosyal medya aktif olarak kullanılmaya başlamıştır. Siyasal partiler, siyasal liderler ve adaylar seçmenlere ulaşmak için son dönemde geleneksel medya araçları ile birlikte sosyal medya araçlarını tercih etmektedir (Güçdemir ve Göksu, 2015: 1). Günümüzün en önemli sosyal medya platformlarından Twitter, 2006 yılında Evan Williams, Jack Dorsey ve Biz Stone tarafından geliştirilen popüler Web 2.0 teknolojileri arasında bulunan bir mikroblogdur. Dünyadaki ve ülkemizdeki siyasetçiler hedef kitlelerini ikna etmek için siyasal iletişim kampanyalarında geleneksel medyanın yanı sıra sosyal medyayı da aktif bir şekilde kullanmaktadırlar.

3. YÖNTEM

Araştırmada benimsenen model, seçilen evren ve örneklem, kullanılan veri toplama araçları, veriler üzerinde uygulanan analizler ve cevap bulmak üzere yola çıkılan araştırma soruları bu başlık altında yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, siyasi parti liderlerinin toplumsal krizlerdeki bakış açılarını araştırmak için 31 Aralık 2019'da ilk olarak Çin'de ortaya çıkan daha sonra da tüm dünyaya yayılarak pandemiye dönüşen koronavirüs salgını ele alınmıştır. Türkiye'deki siyasi parti liderlerinin toplumsal krizlerdeki söylemlerinin ve bakış açılarının ortaya konulması için TBMM'de grubu bulunan 5 siyasi partinin liderleri olan Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ve HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın kişisel Twitter hesapları içerik çözümlemesi ve söylem analizi yapmak için araştırmaya dâhil edilmiştir.

Çalışmanın evrenini virüsün Çin'de ilk görüldüğü tarih olan 31 Aralık 2019'dan, virüsün dünyada ve ülkemizde yayılım hızının kontrol altına alındığı 31 Mayıs 2020 tarihine dek geçen süreçte Türkiye'deki siyasi parti liderlerinin kişisel hesaplarından paylaştığı Twitter mesajları oluşturmaktadır. Söz konusu 5 siyasi parti liderinin 5 ay süresince kişisel hesaplarından yaptıkları Twitter paylaşımları örneklem olarak alınacaktır.

Çalışma kapsamında söz konusu 5 siyasi aktörün Twitter paylaşımları ve bunların içerikleri incelenmiştir. Siyasi parti liderlerinin toplumsal kriz anında hangi bakış açısına sahip olduklarının belirlenmesi için liderlerin her birinin attığı tweetler, konuyu çerçeveleyen 5 ayrı araştırma sorusu üzerinden değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu sorular şunlardır:

- Araştırma Sorusu 1: Lider tehlikenin farkına ne zaman varmıştır?
- Araştırma Sorusu 2: Lider tehlikeyi sezip uyarılarda bulunmuş mudur?
- Araştırma Sorusu 3: Lider çözüm için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?
- Araştırma Sorusu 4: Lider çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymuş mudur?
- Araştırma Sorusu 5: Lider yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girmiş midir?

Her bir siyasi parti liderinin Twitter paylaşımları yukarıda sorulan sorular üzerinden tek tek Van Dijk'in içerik analizi ve söylem analizi yöntemleri kullanılarak kategoriler halinde sınıflandırılmıştır. Bu tweetlerin içeriği daha sonra kategoriler oluşturularak tabloda belirtilmiştir. Araştırma kapsamında, siyasi liderlerin 31 Aralık 2019- 31 Mayıs 2020 tarihleri arasında yaptıkları paylaşımlar ekran görüntüsü alınmak suretiyle kaydedilmiştir. Bu paylaşımlar her bir aday için oluşturulan dosyalara kaydedilmiş, çeşitli başlıklar altında kategorize edilmiştir. Kategorilerin oluşturulmasında adayların paylaşımları esas alınmış ve kodlama buna göre yapılmıştır. Bu çalışmada, TBMM'de grubu bulunan AK Parti, CHP, İyi Parti, MHP ve HDP'nin Genel Başkanlarının Twitter adresleri niceliksel araştırma yöntemi içerik analiz tekniği ve paylaşım içeriklerinin söylem analizi yöntemi ile incelenmiş ve çalışma bu teknikler ile sınırlandırılmıştır. Twitter içerikleri ise Koronavirüs salgınının Çin'de ilk olarak ortaya çıktığı 31 Aralık 2019 ile salgında normalleşme sürecine geçilen 31 Mayıs 2020 arasındaki paylaşımlar ve bu sürede kullanılan profil ölçeği ile sınırlandırılmıştır. Siyasi liderlerin bu tarih aralığındaki diğer Twitter paylaşımları ise araştırmaya dahil edilmemiştir.

Bunun yanı sıra, TBMM’de grubu bulunmayan parti liderlerinin Twitter hesapları araştırmaya dahil edilmemiştir. Bu süreçte yapılan paylaşımlar; ”moral/motivasyon”, “bilgilendirme”, “önlem/çözüm önerisi”, “durum tespiti”, “uyarı”, “övünme/icraatı övme”, “kutlama/teşekkür”, “uluslararası işbirliği”, “taziye”, “birlik/dayanışma”, “dua/temenni”, “diğer ülkelere eleştiri”, “siyasi polemik/eleştiri”, “güçlü devlet mesajı”, “partisini övme” ve “diğer” başlıkları ile sınırlandırılarak kategorize edilmiştir. Siyasi parti liderlerinin paylaştığı tweetlerin kategorileri tablo 1’de listelenmiştir.

Tablo 1: Siyasi parti liderlerinin paylaştığı tweetlerin kategorileri

Siyasi Parti Liderlerinin Paylaştığı Tweetlerin Kategorileri			
1	Moral/Motivasyon	9	Uluslararası İşbirliği
2	Durum tespiti	10	Dua/Temenni
3	Kutlama/Teşekkür	11	Güçlü devlet mesajı
4	Birlik/Dayanışma	12	Önlem/Çözüm önerisi
5	Siyasi polemik/Eleştiri	13	Övünme/İcraatı övme
6	Partisini övme	14	Taziye
7	Bilgilendirme	15	Diğer ülkelere eleştiri
8	Uyarı	16	Diğer

Moral/Motivasyon: Siyasi parti liderinin, tüm vatandaşlara, takipçilerine ve kendisini destekleyenlere yönelik yaptığı, “Bu sorunu da aşacağız”, “birlikte başaracağız”, “Güzel günlere birlikte ulaşacağız” türünden moral verici paylaşımlardır.

Bilgilendirme: Siyasi parti liderinin salgının gidişatına ilişkin bilgi içeren, verilere dayanan paylaşımlardır. (Ülkeden ve dünyadan güncel vaka, entübe, ölüm sayıları vb.) **Önlem/Çözüm önerisi:** Siyasi parti liderinin, salgının etkisini azaltıcı ekonomik ve sosyal çözüm önerileri ve kötü gidişatı önlemeye yönelik tedbir önerileri içeren paylaşımlardır. (Açıklanan ekonomik ve sosyal paketler)

Durum Tespiti: Siyasi parti liderinin, salgınla ilgili olarak herkesin bildiği güncel bilgileri telaffuz etmesidir.

Uyarı: Siyasi parti liderinin risk yaratacak durumlara yönelik olarak kendisini destekleyenlere ve vatandaşlara uyarılarda bulunduğu içeriklerdir. (maske, sosyal mesafe vb.)

Övünme/İcraatı Övme: Siyasi parti liderinin, kendi partilerinin veya diğer partilerin icraatlarını övmeleri.

Kutlama/Teşekkür: Bazı özel günlerdeki kutlamalar(hemşireler günü, eczacılar günü gibi), olumlu uygulamalara yönelik övgü ve teşekkürler.

Uluslararası İşbirliği: Salgının etkilerini azaltmak için uluslararası alanda yapılan işbirlikleridir.

Taziye: Salgından dolayı vefat eden kişiler için paylaşılan mesajlardır.

Birlik/Dayanışma: Siyasi parti liderinin halka ve kendisini destekleyenlere yönelik paylaştığı, birlik olmayı ve dayanışma talebini içeren mesajlardır.

Dua/Temenni: Siyasi parti liderinin dini duyguları öne çıkaran bir söylemle salgının bitmesine yönelik temennilerini içeren çoğunlukla dini motifler içeren paylaşımlardır.

Diğer ülkelere eleştiri: Siyasi parti liderinin kendi ülkesinin uygulamalarını överken, diğer ülkelerin uygulamalarına yönelttiği eleştiri mesajlarıdır.

Siyasi polemik/Eleştiri: Siyasi parti liderlerinin salgın üzerinden birbirlerine yönelik olarak paylaştıkları suçlama, eleştiri ve siyasi söylem içeren mesajlardır.

Güçlü devlet mesajı: Siyasi parti liderinin devletin güçlü olduğunu ve yaşanan zor durumu bu güç sayesinde aşabileceğine ilişkin mesajlardır.

Partisini övme: Liderin kendi partisinin icraatlarını ve söylemlerini övmesidir.

Diğer: Yukarıda belirtilen kategorilere girmeyen mesajlardır.

3.2. Araştırmanın Bulguları

İçerik analizi çalışması kapsamında TBMM’de grubu bulunan 5 siyasi partinin genel başkanlarının kişisel Twitter hesapları incelemeye alınmıştır. Araştırma kapsamında öncelikli olarak siyasi parti liderlerinin paylaşımları içerik analizi yoluyla kategorilere ayrılmıştır. Bunun ardından da liderlerin Twitter hesaplarından 31 Aralık 2019 - 31 Mayıs 2020 tarih aralığında yapılan Twitter paylaşımları söylem analizi tekniği ile incelenmiştir.

Çalışma kapsamında liderlerin takipçi sayıları incelendiğinde en 17,3 milyon takipçi ile ilk sırayı AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın aldığı belirlenmiştir. Onu sırasıyla 7,3 milyon takipçi ile CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun, 5,4 milyon takipçi ile MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli’nin, 4,2 milyon takipçi ile İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener’in, 599 bin takipçi ile de HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan’ın izlediği görülmüştür.

AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan kendi hesabından 95 hesabı takip ederken, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun 1 hesabı, İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener’in 960 hesabı, HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan’ın 240 hesabı takip ettiği, MHP Genel Başkanı Bahçeli’nin ise hiçbir hesabı takip etmediği belirlenmiştir.

Siyasi parti liderlerinin hesapları incelendiğinde en fazla paylaşımı 11.600 tweetle İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener’in yaptığı görülmüştür. Akşener’i sırasıyla 7.273 tweetle Ak Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, 5.974 tweetle MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, 5.291 tweetle HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, 4.187 tweetle de CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu izlemektedir.

Tablo 2: Siyasi parti liderlerinin Twitter hesap bilgileri

	R. Tayyip Erdoğan	Kemal Kılıçdaroğlu	Devlet Bahçeli	Meral Akşener	Pervin Buldan
Hesap Açılma Tarihi	Ağustos 2009	Haziran 2010	Kasım 2010	Mayıs 2012	Ekim 2011
Takipçi Sayısı	17,3 milyon	7,3 milyon	5.4 milyon	4,2 milyon	599 bin
Takip Edilen Sayısı	96	1	0	1109	242
Toplam Tweet Sayısı	7.273	4.187	5.974	11.600	5.291

Kaynak: Twitter.com (Erişim Tarihi: 19.01.2021)

3.2.1. Siyasi Parti Liderlerinin Twitter'ı 31 Aralık 2019 ve 31 Mayıs 2020 Tarihleri Arasındaki Kullanım Düzeyleri

Örnekleme dahil edilen 5 siyasi parti lideri içerisinde 31 Aralık 2019 tarihinden 31 Mayıs 2020'ye dek Koronavirüs ile ilgili en çok Twitter paylaşımının Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Erdoğan bu tarih diliminde Koronavirüs salgını gündemine ilişkin 89 tweetle (%35,66) ilk sıradaki yerini alırken, onu 78 tweetle (%31,2) MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, 48 tweetle (%19,2) İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener, 28 tweetle (%11,2) CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, 17 tweetle de (%6,8) HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan izlemiştir. Bu tarih diliminde toplam 250 tweet paylaştıkları tespit edilen liderler ile paylaşım sayıları tablo 3'te belirtilmiştir.

Tablo 3: Siyasi parti liderleri tarafından 31 Aralık 2019 – 31 Mayıs 2020 (5 Aylık süreç) tarihleri arasında paylaşılan tweetlerin dağılımı

Lider İsmi	Tweet Sayısı	% Yüzde
Recep Tayyip Erdoğan	89	% 35,6
Kemal Kılıçdaroğlu	28	% 11,2
Devlet Bahçeli	78	% 31,2
Meral Akşener	48	% 19,2
Pervin Buldan	17	% 6,8
Toplam Tweet Sayısı	250	%100

Araştırma kapsamında beş siyasi parti liderinin belirtilen tarih aralığında paylaştıkları tweetler türüne göre de incelemeye tabi tutulmuş ve bu sınıflandırma aşağıda tablo 3'te sunulmuştur. Yapılan incelemede liderlerin Koronavirüs salgını konusu ile ilgili genellikle video paylaşımını tercih ettikleri dikkat çekmiştir. Sadece metin paylaşılması durumunda takipçilere verilen mesaj 280 karakterle sınırlı kalacağından dolayı, liderlerin paylaşımlarında özellikle video ve görsel paylaşımına mümkün olduğunca özen gösterdikleri tespit edilmiş, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin ise

tüm paylaşımlarında sadece metin paylaşmayı tercih ettiği görülmüştür.

AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan toplam 89 tweetin 56'sında (%62,9) video, 26'sında (%29,1) fotoğraf ya da grafik, 7'sinde ise (%7,8) sadece metin paylaşmayı tercih etmiştir. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu toplam 28 tweetin 19'unda (%67,8) video, 6'sında (%21,4) fotoğraf ya da grafik, 3'ünde de (%10,7) sadece metin kullanmıştır. İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener toplam 48 tweetin 38'inde (%79) video, 5'inde fotoğraf ya da grafik (%10,41), 5'inde de (%10,41) sadece metin paylaşmıştır. HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan ise toplam 17 tweetin 7'sinde (%41,1) video, 7'sinde 7 (%41,1) fotoğraf ya da grafik, 3'ünde de (%17,6) sadece metin paylaşmayı tercih etmiştir.

Tablo 4: Siyasi parti liderlerinin yaptığı Twitter paylaşımlarının türüne ilişkin veriler

Siyasi Parti Lideri	Metin	Görsel	Video	Toplam
R. Tayyip Erdoğan	7 (%7,8)	26 (%29,1)	56 (%62,9)	89
Kemal Kılıçdaroğlu	3 (%10,7)	6 (%21,4)	19 (%67,8)	28
Devlet Bahçeli	78 (%100)	—	—	78
Meral Akşener	5 (%10,41)	5 (%10,41)	38 (%79)	48
Pervin Buldan	3 (%17,6)	7 (%41,1)	7 (%41,1)	17

Yapılan araştırmada Twitter hesapları incelenen beş liderden yalnızca AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ile HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın başkalarına ait tweetleri retweet ettikleri görülmüştür. Erdoğan 11 retweet yaparken, Buldan da 12 retweet paylaşmıştır. Kılıçdaroğlu, Bahçeli ve Akşener'in belirtilen tarih diliminde Koronavirüs salgını konusu ile ilgili hiç retweet yapmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 5: Liderlerin 31.12.2019 – 31.05.2020 (5 Aylık süreç) tarihleri arasındaki retweet sayıları

Siyasi Parti Lideri	Retweet Sayısı
R. Tayyip Erdoğan	11
Kemal Kılıçdaroğlu	0
Devlet Bahçeli	0
Meral Akşener	0
Pervin Buldan	12

3.2.2. Siyasi Parti Liderlerinin 31 Aralık 2019 ve 31 Mayıs 2020 Tarihleri Arasında Paylaştıkları Tweetlerin İçerik Analizine Göre Dağılımı

Araştırmada kapsamında 5 siyasi parti liderinin yaptığı paylaşımlar her bir lider için oluşturulan dosyalara kaydedilerek çeşitli başlıklar altında kategorize edilmiş ve bu paylaşımlar esas alınarak 16 ayrı başlıkta kodlanmıştır. Buna göre, her bir siyasi liderin tweetleri tek tek incelenerek ilgili kategoriye kaydedilmiştir.

Sırasıyla incelendiğinde AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan; 7 “Moral-motivasyon”, 2 “Durum tespiti”, 6 “Kutlama/ teşekkür”, 10 “Birlik/dayanışma”, 1 “Siyasi polemik/eleştiri”, 8

“Bilgilendirme”, 10 “Uyarı”, 4 “Uluslararası İşbirliği”, 5 “Dua/temenni”, 6 “Güçlü devlet mesajı”, 12 “Önlem/çözüm önerisi”, 1 “Partisini övme”, 7 “Övünme/İcraatı övme”, 4 “Taziye”, 4 “Diğer ülkelere eleştiri”, 2 “Diğer” içeriklerinde tweet paylaşmıştır.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu; 7 “Kutlama/ teşekkür”, 2 “Birlik/dayanışma”, 9 “Siyasi polemik/eleştiri”, 1 “Uyarı”, 1 “Dua/temenni”, 6 “Önlem/çözüm önerisi”, 2 “Partisini övme”, 1 “Diğer” içeriklerinde tweet paylaşmıştır.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli; 7 “Moral/ motivasyon”, 15 “Durum tespiti”, 1 “Kutlama/teşekkür”, 11 “Birlik/dayanışma”, 17 “Siyasi polemik/eleştiri”, 1 “Bilgilendirme”, 9 “Uyarı”, 1 “Uluslararası İşbirliği”, 2 “Dua/temenni”, 1 “Güçlü devlet mesajı”, 1 “Önlem/çözüm önerisi”, 8 “Övünme/İcraatı övme”, 3 “Taziye”, 2 “Diğer” içeriklerinde tweet paylaşmıştır.

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener; 5 “Durum tespiti”, 3 “Kutlama/ teşekkür”, 15 “Siyasi polemik/eleştiri”, 3 “Uyarı”, 15 “Önlem/çözüm önerisi”, 1 “Partisini övme”, 4 “Taziye”, 2 “Diğer” içeriklerinde tweet paylaşmıştır.

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan; 1 “Moral/motivasyon”, 1 “Kutlama/ teşekkür”, 5 “Birlik/dayanışma”, 1 “Siyasi polemik/ eleştiri”, 2 “Bilgilendirme”, 4 “Uyarı”, 1 “Övünme/ İcraatı övme”, 2 “Diğer” içeriklerinde tweet paylaşmıştır. İçerik kodları tablo 6’dadır.

Tablo 6: Liderlerin 31.12.2019 ve 31.05.2020 tarihleri arasındaki paylaşımlarının içerik kodları

Siyasi Parti Liderlerinin Twitter Mesaj İçeklerinin Kodları	Örnekleme Dâhil Olan Siyasi Parti Liderleri				
	R. Tayyip Erdoğan	Kemal Kılıçdaroğlu	Devlet Bahçeli	Meral Akşener	Pervin Buldan
Moral-Motivasyon	7	-	7	-	1
Durum tespiti	2	-	15	5	-
Kutlama/ teşekkür	6	7	1	3	1
Birlik/dayanışma	10	2	11	-	5
Polemik/eleştiri	1	9	17	15	1
Bilgilendirme	8	-	1	-	2
Uyarı	10	1	9	3	4
Uluslararası İşbirliği	4	-	1	-	-
Dua/temenni	5	1	2	-	-
Güçlü devlet mesajı	6	-	1	-	-
Önlem/çözüm önerisi	12	6	1	15	-
Partisini övme	1	2	-	1	-
Övünme/İcraatı övme	7	-	8	-	1
Taziye	4	-	3	4	-
Diğer ülkelere eleştiri	4	-	-	-	-
Diğer	2	1	2	2	2

3.2.3. Siyasi Parti Liderlerinin 31 Aralık 2019 ile 31 Mayıs 2020 Tarihleri Arasında Paylaştıkları Tweetler Üzerinden Yapılan Söylem Çözümlemesi

Koronavirüs salgını sonrasında pek çok dünya ülkesinin liderleri gibi ülkemizdeki siyasi parti liderleri de Twitter üzerinden kitlelerle iletişim kurmayı tercih etmişlerdir. Daha önceleri siyasal iletişim aracı olarak kullanılmasına alışık olunan Twitter bu kez küresel bir salgında en çok tercih edilen bir sosyal medya platformu olarak öne çıkmıştır. Ülkemizde meydana gelen bazı deprem ve afetlerde, 2013'teki Gezi Parkı eylemlerinde ve 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminde bir kitle iletişim aracı olarak işlev gören Twitter, Koronavirüs salgını gibi bir toplumsal kriz döneminde de popülerliğini bir kez daha ispat etmiştir. Salgın devam ederken Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ile muhalefetteki diğer siyasi parti liderleri bilgilerini, hislerini ve çözüm önerilerini kamuoyu ile bu platform üzerinden paylaşmışlardır.

Bu araştırmada siyasi parti liderlerinin toplumsal kriz anında hangi bakış açısına sahip olduklarının belirlenmeye çalışılacağı için liderlerin her birinin 31 Aralık 2019 ile 31 Mayıs 2020 tarih aralığındaki 5 aylık süreçte paylaştığı Twitter mesajları incelenmeye alınmıştır. Bu amaçla da beş siyasi partinin liderine 5 soru sorulmuştur. Liderlerin söylemleri, konuyu çerçeveleyen 5 araştırma sorusu üzerinden Van Dijk'ın "söylem analizi" yöntemi kullanılarak değerlendirilecektir.

3.5.3.1. Recep Tayyip Erdoğan

Koronavirüsün Çin'de ilk olarak 31 Aralık'ta ortaya çıkması ve 11 Ocak'ta ilk ölümün meydana gelmesi olayı, tüm dünya ülkeleri gibi ülkemizde de hızlı bir karşılık bulmamıştır. Konu ile ilgili farkındalığın oluşması ve salgının ciddiye alınması, diğer ülkeler gibi ülkemizde de ilk vakanın ortaya çıkmasıyla olmuştur.

Araştırma Sorusu 1: Lider tehlikenin farkına ne zaman varmıştır?

Ülkemizde ilk vaka 11 Mart 2020'de ortaya çıkarken, konu ile ilgili olarak kamuoyunun bilgilendirilmesi bu tarihte Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapılmıştır. Bir başka deyişle, Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Erdoğan tüm Türkiye'yi ilk vakanın çıktığı 11 Mart 2020 günü bilgilendirmiştir. Ülkemizde ilk koronavirüs vakasının görüldüğünü partisinin TBMM grup toplantısında açıklayan Erdoğan, konuya ilişkin olarak da şahsi Twitter hesabından bir açıklama yapmıştır. Erdoğan Ek 1'de de görüldüğü gibi paylaşımında, "Türkiye inşallah bu sıkıntıyı herhangi bir kayıp vermeden atlatacaktır. Hiçbir virüs bizim tedbirlerimizden güçlü değildir" cümlelerine yer vermiştir.

Araştırma Sorusu 2: Lider tehlikeyi sezip uyarılarda bulunmuş mudur?

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, ilk vakanın görüldüğünün açıklanmasından sonra Koronavirüsle Mücadele Eşgüdüm Toplantısı düzenleyerek bu toplantıdan sonra durumun ciddiyetine ilişkin uyarılarda bulunmuştur. Erdoğan Twitter paylaşımında, "KOVID-19 hastalığından en iyi korunma yöntemi, herkesin kendi kendine alacağı tedbirlerdir. Hiç kimse, bencilliği veya özensizliği sebebiyle tüm toplumun sağlığını tehlikeye atma hakkına sahip değildir" cümlelerine yer vermiştir.

Araştırma Sorusu 3: Lider çözüm için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan salgında görülen vaka sayılarının ülkemizde artışa geçmesi ve bazı kısıtlamalara gidilmesi sonrasında “Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi” adı altında bir önlemler paketi açıklamıştır. Erdoğan bu önlemler paketini Twitter’da 18 Mart 2020 tarihinde “Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi ile KOVID-19 salgınının etkilerini azaltmak için toplamda 100 milyar liralık bir kaynağı devreye alıyoruz. Bu çerçevede alacağımız tedbirler: “ sözleriyle açıklamıştır.

Araştırma Sorusu 4: Lider çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymuş mudur?

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan salgın sona erdirilmesine ilişkin olarak hem ulusal, hem de uluslararası düzeyde işbirliği yapmak üzere çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Erdoğan 17 Mart 2020 tarihinde paylaştığı Twitter mesajında Fransa, Almanya ve İngiltere liderleriyle yaptığı görüşmeyi “Bugün Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Almanya Şansölyesi Angela Merkel ve Birleşik Krallık Başbakanı Boris Johnson ile video konferans yöntemiyle 4’lü bir zirve gerçekleştirdik” sözleriyle açıklamıştır.

Araştırma Sorusu 5: Lider yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girmiş midir?

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan salgın sürecinde muhalefet partileri ile de zaman zaman polemige girmiştir. Buna en iyi örnek ise muhalefet partilerinin yönettiği belediyelerin halka yönelik yardımları konusunda sarf ettiği sözlerdir. Erdoğan paylaştığı videonun içeriğinde AK Parti İl Başkanları toplantısı sonrası yaptığı açıklamada muhalefet partilerinin yönettiği belediyelerin halka yönelik yardımlarını eleştirmiştir. Erdoğan 1 Nisan tarihli Twitter paylaşımının ekinde bulunan videoda “Devlet içinde devlet olmanın anlamı yoktur. Bu kampanyalar Cumhurbaşkanlığı makamı tarafından yürütülmelidir. Bunlar İçişleri Bakanlığı ve valilikler vasıtasıyla yürütülmektedir. Birçok belediyelerimiz valiliklerden izinsiz kampanya açarlarsa bu devlet içinde devlet mantığıdır. Burada gücü dağıtmış oluruz. Buna lüzum yok. Yasalar da buna izin vermiyor” sözleriyle özellikle Ana Muhalefet Partisi CHP ile polemige girmiştir.

Erdoğan yine aynı gün yaptığı açıklamada hükümetin başlattığı “Biz Bize Yeteriz” kampanyasını eleştiren muhalefet partileri ile başka bir polemige daha girmiş ve kampanyaya gelen eleştirileri “Birçok spekülasyonlar yapılıyor. Devletin dilencilik yapmaya başladığı gibi çirkin sözler kullanılıyor. Devletimiz şu an İçişleri’imiz ile attığımız, yaptığımız yatırımlar rakamlarla ifade edilmez. Muhalefetin ağzından çıkanı kulağı duyması lazım” sözleriyle yanıtlamıştır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Koronavirüs salgını sürecinde medya ile de bazı polemikler yaşamıştır. Erdoğan, 14 Nisan 2020 tarihinde Huber Köşkü’nde video konferans yöntemiyle düzenlenen Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı’nın ardından yaptığı açıklamada, “Ülkemiz sadece Koronavirüsten değil, aynı zamanda bu medya ve siyaset virüslerinden de inşallah kurtulacaktır” diye konuşmuştur.

3.5.3.2. Kemal Kılıçdaroğlu

Anamuhalefet Partisi CHP’nin Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu Twitter’ı çok etkin kullanmayan liderler arasında bulunmaktadır. Salgın sürecinde de hem koronavirüse ilişkin hem de farklı toplumsal veya siyasi konularda paylaşımlar gerçekleştirmiştir.

Araştırma Sorusu 1: Lider tehlikenin farkına ne zaman varmıştır?

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu koronavirüs salgını ile ilgili ilk Twitter paylaşımını Türkiye’de ilk vakanın çıkmasından 6 gün sonra, yani 17 Mart 2020’de yapmıştır. Ek 2’de görüldüğü gibi Kılıçdaroğlu, parti genel merkezinden çekilmiş bir video mesaja yer verdiği paylaşımında “Bu salgını aşacağız, milletimizin yanındayız!” cümlelerine yer vermiştir.

Araştırma Sorusu 2: Lider tehlikeyi sezip uyarılarda bulunmuş mudur?

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Koronavirüs salgınına ilişkin 17 Mart 2020 tarihinde ilk yaptığı Twitter paylaşımında vatandaşlara ve hükümete yönelik çeşitli uyarılarda bulunmuştur. Kılıçdaroğlu, paylaştığı video mesajın içeriğinde yer alan konuşmasında “Bütün dünya ve Türkiye ciddi bir sorunla karşı karşıyadır. Yapmamız gereken ilk şey, Sağlık Bakanlığı Bilim Kurulu’nun önerilerine hepimizin dikkat etmesi” cümlelerine yer vermiştir. Kılıçdaroğlu hükümeti de uyararak, “Bilimin ve aklın ışığında bu sorunu aşabiliriz. Yürütme organına da ciddi görevler düşmektedir. Onlar da bazı önlemler alacaklardır” cümlelerini sarf etmiştir.

Araştırma Sorusu 3: Lider çözüm için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Koronavirüs salgınına ilişkin Twitter’den 24 Mart 2020’de yaptığı paylaşımında, partisinin salgına yönelik olarak hazırlamış olduğu ekonomik ve sosyal önlemler içeren 13 maddelik öneri paketini kamuoyuna açıklamıştır. Kılıçdaroğlu ayrıca, parti bünyesinde de bir bilim kurulu oluşturmuştur. Yaptığı farklı açıklamalarda da Kılıçdaroğlu tarafından krizi hafifletmeye yönelik çeşitli öneriler açıklanmıştır.

Araştırma Sorusu 4: Lider çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymuş mudur?

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu’nun 31 Aralık 2019- 31 Mayıs 2020 tarih aralığında kişisel Twitter hesabından Koronavirüs salgını konusunda iktidar, kamu kurumları, STK’lar veya Uluslararası camia ile işbirliği yapıldığına dair herhangi bir paylaşım yapmamıştır.

Araştırma Sorusu 5: Lider yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girmiş midir?

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu Koronavirüs salgını sürecinde zaman zaman yaptığı Twitter paylaşımları ile iktidar mensupları ve iktidara yakın gazetelerde çalışan gazetecilerle polemige girmiştir. Kılıçdaroğlu paylaşımında, “Açılan bağış kampanyasına tekalif-i milliye emirlerini örnek vermek Türkiye Cumhuriyeti tarihini bilmemenin bir sonucudur. Acı olan ise bunu Türkiye’yi yönettiğini düşünenlerin dillendirmesidir. Ne diyorduk, Türkiye yönetilmiyor, Türkiye savruluyor” cümlelerine yer vermiştir.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu bir başka polemige ise iktidara yakın gazetelerde görev yapan bazı gazetecilerle yaşamıştır. Kılıçdaroğlu iki saat öncesinden sokağa çıkılması kararının ardından iktidara yakın bazı gazetecilerin marketlere hücum eden vatandaşlara hakaret etmesine Twitter’den paylaştığı bir video ile yanıt vermiş ve “Bu kibir abideleri güçlerini nereden alıyor, nerelerden besleniyor? Sarayın Beslemeleri, beni iyi duyun!” cümlelerine yer vermiştir.

3.5.3.3. Devlet Bahçeli

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, muhalefette yer alan bir partinin genel başkanı olmasına rağmen, son dönemde iktidarın politikalarını destekleyen politika izlemeyi tercih etmiştir. Bu tutumu Twitter paylaşımlarında da net olarak görülmektedir. Bahçeli siyasi parti liderleri arasında Twitter'ı sıklıkla kullanan bir lider olarak tanınmakta olup, “flood” olarak nitelenen seri paylaşımlar yapmaktadır. Bahçeli, genellikle paylaşımlarında görsel ya da video kullanmamayı tercih etmektedir.

Araştırma Sorusu 1: Lider tehlikenin farkına ne zaman varmıştır?

Twitter üzerinden yaptığı paylaşıma göre MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin Koronavirüs tehlikesinin farkına ülkemizde ilk vakanın görüldüğü 11 Mart'tan 10 gün sonra, yani 21 Mart 2020 tarihinde vardığı anlaşılmaktadır. Bahçeli Ek 3'te de görülen 17 tweetlik bir Flood'da, “İnsanlık bir virüse karşı aynı cephede savaşıyor. Tehlike ne ülke tanıyor, ne millet takıyor! Tehdit her kıtada at koşturuyor, her coğrafyada hüküm sürüyor. KOVİD-19 salgını adım adım dünyayı dolaşılıyor. Bütün ülkeler ortak bir amaçta birleşip hastalığa karşı direniyor” cümlelerini kullanmıştır.

Araştırma Sorusu 2: Lider tehlikeyi sezip uyarılarda bulunmuş mudur?

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Twitter'dan değişik tarihlerde yaptığı açıklamalarla sosyal izolasyon, maske takma ve bilim kurulunun tavsiyelerine uyma konusunda takipçilerine uyarılarda bulunmuştur. Bahçeli 27 Mart 2020 tarihli paylaşımında “Sosyal izolasyonla, evde kalarak, birbirimize dayanarak, yardımlaşma kanallarını aktifleştirerek, karamsarlığı kovarak virüs karanlığını bertaraf edeceğiz. Zamanı geldiğinde hayat normalleşecek, birbirimizle kucaklaşacağız. Dayan milletim, geceyi gördük, güneşi de göreceğiz” cümleleriyle uyarılar yapmıştır.

Araştırma Sorusu 3: Lider çözüm için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin 31 Aralık 2019-31 Mayıs 2020 tarih aralığındaki Twitter paylaşımları dikkate alındığında çözüm için girişimde bulunduğu dair herhangi bir paylaşım tespit edilmemiştir.

Araştırma Sorusu 4: Lider çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymuş mudur?

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin 31 Aralık 2019-31 Mayıs 2020 tarih aralığındaki Twitter paylaşımları dikkate alındığında Koronavirüs salgını konusunda herhangi bir kişi ya da kurumla işbirliği yapıldığına dair paylaşım tespit edilmemiştir. Ancak Bahçeli bu süreçte iktidarın bütün attığı adımları desteklediğini belirten paylaşımlar gerçekleştirmiştir.

Araştırma Sorusu 5: Lider yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girmiş midir?

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli salgını sürecinde sıkça CHP ve yöneticileriyle polemige girmiştir. Birkaç kez girdiği bu polemik Twitter mesajlarına da yansımıştır. Bahçeli paylaşımında, “Bu CHP yönetimi ki Türkiye'yi tuzağa çekip kafese koymak isteyenlere göz yumar. Samimiyetsiz olduklarından yüzlerine demokrasi boyası sürerler, kafalarına özgürlük hunisi geçirirler, siyasetlerine zincir vurdururlar, sonra da darbeyi çağrıştıran şifreli mesaj verirler” cümlelerine yer vermiştir.

Bahçeli, “Tıp eğitimi almamış, virüs nedir bilmeyen sabitleşmiş sabit yorumcular ekranlarda bilirkişilik taslamaktadır. Deprem olur bunlar çıkar, sel olur bunlar konuşur, salgın olur bunlar dile gelir. Bıktık bunların hezeyan ve cehaletlerinden! Susulacak yerde konuşmak ahmaklıktır” şeklindeki paylaşımıyla da ekranlardaki yorumcularla polemige girmiştir.

3.5.3.4. Meral Akşener

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener siyasal iletişimin bir parçası olarak sosyal medyayı iyi kullanan siyasi parti liderlerinden birisidir. Akşener, Twitter’ı kullanım sıklığı anlamında Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ve MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli’nin ardından üçüncü sırada gelmektedir. Koronavirüs sürecinde de Akşener Twitter’ı etkin bir şekilde kullanarak mesajlarını kamuoyuna bu platform üzerinden aktarmıştır. Araştırma Sorusu 1: Lider tehlikenin farkına ne zaman varmıştır?

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener bir parti genel başkanı olarak Türk siyasetinde henüz yeni olmasına rağmen çok şaşırtıcı bir şekilde Koravirüs’ün dünyadaki seyrini yakından takip etmiş ve Türkiye’deki siyasi aktörler içerisinde tehlikeyi en erken sezen lider olmuştur. Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan bile Türkiye’de ilk vaka ortaya çıktığında, yani 11 Mart 2020’de Twitter üzerinden ilk paylaşımını yaparken, Akşener henüz virüs salgını tüm dünyaya yayılmadan ve Erdoğan’dan 1 ay önce bu tehlikeye dikkat çekmiştir. Akşener 11 Şubat 2020 tarihinde Ek 4’de görüldüğü gibi yaptığı videolu Twitter paylaşımında, “Soruyorum, olası bir salgında hastanelerimiz, doktorlarımız ne yapacağını biliyor mu? ABD ve Rusya aşı geliştiriyor, Türkiye’de herhangi bir kurum herhangi bir çalışma yapıyor mu?” cümleleriyle hükümeti uyarmıştır.

Araştırma Sorusu 2: Lider tehlikeyi sezip uyarılarda bulunmuş mudur?

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener 11 Şubat 2020 tarihinde paylaştığı Twitter mesajında hem tehlikeyi en erken fark eden siyasi aktör olduğunu göstermiş, hem de aynı gün paylaştığı ikinci mesajında yaklaşan tehlikeye karşı hükümete ve yetkililere uyarılarda bulunmuştur. Akşener yayınladığı ikinci mesajda, “İş işten geçtikten sonra başsağlığına gitmek, evi yıkılanlara ev tahsis etmek, tedbir değildir. Ölümcül virüslere karşı, dut pekmezi yemek de tedbir değildir. Tedbirli olmak, bu kadar zor mu? Nasihatten anlamıyorsunuz. Peki, yitirdiğimiz canlardan ne zaman ders alacaksınız?” diyerek uyarılarda bulunmuştur.

Araştırma Sorusu 3: Lider çözüm için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener, koronavirüs salgınının ekonomik etkilerinin azaltılmasına yönelik olarak hükümete önermek üzere partisince hazırlanan bazı destek önerilerini Twitter üzerinden farklı tarihlerde yaptığı paylaşımlarla kamuoyuna aktarmıştır. Akşener bu önerilerinden birisini bir televizyon programında açıklamış ve “En başından beri söylüyoruz, devletin vatandaşlarımıza geri ödemesiz nakit yardımı yapması gerekli. Emeklilerimiz, EYT’liler dahil yevmiye ile çalışan, işsiz kalan insanlarımıza yardım etmek için daha ne bekliyorsunuz?” cümlelerini kullanmıştır.

Araştırma Sorusu 4: Lider çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymuş mudur?

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener’in 31 Aralık 2019-31 Mayıs 2020 tarih aralığındaki Twitter paylaşımlarının çözümlemeleri dikkate alındığında, Koronavirüs salgını konusunda herhangi bir kişi ya da kurumla işbirliği yapıldığına dair paylaşım tespit edilmemiştir.

Araştırma Sorusu 5: Lider yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girmiş midir?

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener farklı günlerde yaptığı Twitter paylaşımlarında Cumhurbaşkanı ve hükümetin icraatlarına yönelik eleştirilerde bulunarak polemige girmiştir. Örneğin Akşener bir videolu Twitter paylaşımında Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik olarak "Devleti babasının çiftliği, ülkeyi de şahsının tapulu mülkü zanneden bir anlayışla, beceriksizliklerinizi milletimize fatura edemezsiniz. Sen bu ülkenin Cumhurbaşkanı'sın, siyasetinin merkezine kendini ve yakın çevreni değil, milletini koymak zorundasın! #DevletYönetmek" cümlelerini kullanmıştır.

3.5.3.5. Pervin Buldan

Araştırma bulgularına göre HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın TBMM'de grubu bulunan partilerin liderleri içerisinde Twitter'ı en az kullanan siyasetçi olduğu tespit edilmiştir. Buldan, sıklıkla kendisi paylaşım yapmak yerine farklı kişilerin paylaşımlarını retweet etmiştir. Yapılan Twitter paylaşımları ve retweetler içerisinde ise Koronavirüs konulu mesajların azlığı dikkat çekmektedir. Buldan bunun yerine daha çok güncel siyasete ilişkin paylaşımlar yapmayı tercih etmiştir.

Araştırma Sorusu 1: Lider tehlikenin farkına ne zaman varmıştır?

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın, partisine ait Twitter hesabından paylaşılan bir mesajı 12 Mart 2020 tarihinde retweet ederek tehlikenin farkına vardığı belirlenmiştir. Paylaşımında, "Tüm insanlık açısından ciddi bir tehdit haline gelen Korona Virüsünün giderek yaygınlık kazanması üzerine, toplum sağlığını önceleyerek 2020 Newroz bayramı kitlesel etkinliklerini iptal ettiğimizi halkımıza ve uluslararası topluma duyuruyoruz" cümlelerine yer verilmiştir. 12 Mart tarihinde yapılan bu retweet, Türkiye'nin ilk vakayı açıklamasından 1 gün sonrasındır.

Araştırma Sorusu 2: Lider tehlikeyi sezip uyarılarda bulunmuş mudur?

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan kişisel Twitter hesabından 27 Mart 2020'de yaptığı paylaşımında, salgının giderek yayıldığına dikkat çekmiş ve vatandaşları evlerinden çıkmama konusunda dikkatli olmaya çağırmıştır. Buldan, herhangi bir görsel kullanmayan yazılı mesajında, "Halkımıza çağrımızdır: Virüs salgını ne yazık ki giderek yayılmaktadır. Bu kritik aşamada zorunlu olmadıkça lütfen evlerimizde kalalım ve hep birlikte dayanışmayla yaşamımıza sahip çıkalım! #Yaşam için evlerimizde olalım!" cümlelerine yer vermiştir.

Araştırma Sorusu 3: Lider çözüm için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan kişisel Twitter hesabından, partisine ait Twitter hesabından gönderilen bir mesajı 6 Nisan 2020'de retweet ederek, salgının etkilerini azaltmaya yönelik bir dayanışma kampanyası başlattıklarını duyurmuştur. Buldan'ın retweet ettiği mesajda, "Salgına karşı dayanışma ve paylaşma seferberliği başlatıyoruz. Bu topraklarda kardeşlik köprüleri kuruyoruz. Herkesi dayanışma ve kardeşlik kampanyasına dahil olmaya çağırıyoruz." cümleleri yer almıştır.

Araştırma Sorusu 4: Lider çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymuş mudur?

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın, 31 Aralık 2019-31 Mayıs 2020 tarih aralığındaki Twitter paylaşımlarının çözümlenmeleri dikkate alındığında, Koronavirüs salgını konusunda herhangi bir kişi ya da kurumla işbirliği yapıldığına dair paylaşım tespit edilmemiştir.

Araştırma Sorusu 5: Lider yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girmiş midir?

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, partisine ait belediye başkanlarının yönettiği kentlere kayyum atanmasına tepkiyi 23 Mart 2020'de kişisel Twitter hesabından göstermiştir. Buldan mesajında iktidarı ve AK Parti'yi hedef alarak, "Bütün dünya virüsle savaşırken, AK Parti ise HDP'yle, halk iradesiyle mücadele içerisinde. Korona virüsüne karşı da, #kayyum virüsüne karşı da hep birlikte direneceğiz. İnsanlığı; virüs salgınından da, faşizm saldırısından da kurtaracak olan; toplumsal dayanışma ve mücadeledir" cümlelerini paylaşmıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Web 2.0 ile birlikte hayatımızda yer edinen sosyal medya siyasal iletişim aracı olarak siyasi aktörler tarafından kullanıldığı gibi, kriz dönemlerinde de önemli bir kitle iletişim aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda özellikle Twitter siyasal aktörler için yeni bir kamusal alan olarak nitelendirilebilir. 2020 yılında yaşanan Koronavirüs salgını döneminde Türk siyasetçiler Twitter'ı etkin bir şekilde kullanmış ve kamuoyuna, seçmenlere, takipçilerine yönelik mesajlarını iletmışlerdir.

Bu araştırmada TBMM'de grubu bulanan beş siyasi partinin liderinin (AK Parti, CHP, MHP, İyi Parti, HDP) Twitter'da takipçileriyle paylaştığı mesaj ve söylemler, toplumsal kriz bağlamında içerik ve söylem analizi teknikleri ile değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Yapılan değerlendirmede; Koronavirüs salgının ilk olarak Çin'de ortaya çıktığı 31 Aralık 2019 tarihinden salgınla ilgili normalleşme adımlarının atılmaya başlandığı 31 Mayıs'a dek konuya ilişkin en çok Twitter paylaşımının Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Erdoğan bu tarih diliminde Koronavirüs salgını gündemine ilişkin 89 tweetle (%35,66) ilk sıradaki yerini aldığı belirlenmiştir. Onu 78 tweetle (%31,2) MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin, 48 tweetle (%19,2) İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in, 28 tweetle (%11,2) CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun, 17 tweetle de (%6,8) HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın izlediği görülmüştür.

Araştırmada kapsamında liderlerin paylaşımları türüne göre de incelenmiştir. Liderlerin özellikle video ve görsel paylaşımına mümkün olduğunca özen gösterdikleri tespit edilmiş, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin ise tüm paylaşımlarında sadece metin paylaşmayı tercih ettiği görülmüştür. AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın toplam 89 tweetin 56'sında (%62,9) video, 26'sında (%29,1) fotoğraf ya da grafik, 7'sinde ise (%7,8) sadece metin paylaşmayı tercih ettiği görülmüştür. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu toplam 28 tweetin 19'unda (%67,8) video, 6'sında (%21,4) fotoğraf ya da grafik, 3'ünde de (%10,7) sadece metin kullanmıştır. İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener toplam 48 tweetin 38'inde (%79) video, 5'inde fotoğraf ya da grafik (%10,41), 5'inde de (%10,41) sadece metin paylaştığı tespit edilmiştir. HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın ise toplam 17 tweetin 7'sinde (%41,1) video, 7'sinde 7 (%41,1) fotoğraf ya da grafik, 3'ünde de (%17,6) sadece metin paylaşmayı tercih ettiği belirlenmiştir.

Siyasi parti genel başkanlarının Twitter hesapları başkalarına ait paylaşımları retweet etme bakımından da değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede beş liderden yalnızca AK Parti Genel

Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ile HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın başkalarına ait tweetleri retweet ettikleri görülmüştür. Erdoğan'ın 11 retweet yaptığı, Buldan'ın da 12 retweet paylaştığı belirlenmiştir. Kılıçdaroğlu, Bahçeli ve Akşener'in, belirtilen tarih diliminde Koronavirüs salgını konusu ile ilgili hiç retweet yapmadıkları tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında 5 siyasi parti liderinin yaptığı paylaşımlar her bir lider için oluşturulan dosyalara kaydedilerek çeşitli başlıklar altında kategorize edilmiş ve bu paylaşımlar esas alınarak 15 ayrı başlıkta kodlanmıştır. Her bir siyasi liderin tweetleri tek tek incelenerek ilgili kategoriye kaydedilmiştir. Buna göre; 7'şer adetle en çok moral/motivasyon içerikli tweet atan liderlerin Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ile MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada; en fazla "Durum Tespiti" içerikli paylaşım yapan liderin 15 adetle MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, en fazla "Kutlama/Teşekkür" içerikli tweet paylaşan liderin 7 adetle CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, en fazla "Birlik/Dayanışma" içerikli tweet paylaşan liderin 11 adetle MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, en fazla "Polemik/Eleştiri" içerikli tweet paylaşan liderin 17 adetle MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, en fazla "Bilgilendirme" içerikli tweet paylaşan liderin 8 adetle AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, en fazla "Uyarı" içerikli tweet paylaşan liderin 10 adetle AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, en fazla "Uluslararası İşbirliği" içerikli tweet paylaşan liderin 4 adetle AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, en fazla "Dua/Temenni" içerikli tweet paylaşan liderin 5 adetle AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, en fazla "Güçlü Devlet" içerikli tweet paylaşan liderin 6 adetle AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, en fazla "Önlem/Çözüm Önerisi" içerikli tweet paylaşan liderin 15 adetle İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, en fazla "Partisini Övme" içerikli tweet paylaşan liderin 2 adetle CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, en fazla "Övünme/İcraatı övme" içerikli tweet paylaşan liderin 8 adetle MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, en fazla "Taziye" içerikli tweet paylaşan liderin 4'er adetle AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan ve İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, en fazla "Diğer ülkelere eleştiri" içerikli tweet paylaşan liderin 4 adetle AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, en fazla "Diğer" içerikli tweet paylaşan liderlerin 2'şer adetle AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ve HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada daha sonra her bir lidere; 1) Lider tehlikenin farkına ne zaman varmıştır? 2) Lider tehlikeyi sezip uyarılarda bulunmuş mudur? 3) Lider çözüm için herhangi bir girişimde bulunmuş mudur? 4) Lider çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymuş mudur? 5) Lider yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girmiş midir? soruları yöneltilmiş ve bu yöneltilen sorulara Twitter paylaşımları üzerinden yapılan söylem analizine göre yanıtlar aranmıştır.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın tehlikenin farkına vararak ilk tweeti attığı tarih 11 Mart 2020 olarak belirlenirken, tehlikeyi sezip uyarılarda bulunduğu, çözüm için girişimde bulunduğu, çözüm için işbirliği yapma ihtiyacı duyduğu, yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girdiği tespit edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun tehlikenin farkına vararak ilk tweeti 17 Mart 2020 tarihinde attığı, tehlikeyi sezip uyarılarda bulunduğu, çözüm için girişimde bulunduğu, çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymadığı, yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girdiği belirlenmiştir.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin Twitter paylaşımları üzerinden yapılan söylem analizinin sonuçlarına göre; tehlikenin farkına 21 Mart 2020'de vararak ilk tweeti paylaştığı, tehlikeyi sezip uyarılarda bulunduğu, çözüm için herhangi bir girişimde bulunmadığı, çözüm için işbirliği yapma ihtiyacı duymadığı, yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girdiği anlaşılmıştır.

İyi Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in Twitter paylaşımları üzerinden yapılan söylem analizinin sonuçlarına göre tehlikenin farkına vararak ilk tweeti 11 Şubat 2020 tarihinde attığı tespit edilmiştir. Bu tarih, Türkiye'de ilk vakanın tespit edilmesinden 1 ay öncesine tekabül etmektedir. Araştırmaya göre Akşener'in tehlikeyi sezip uyarılarda bulunduğu, çözüm için girişimde bulunduğu, çözüm için işbirliği yapma ihtiyacı duymadığı, yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girdiği belirlenmiştir.

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın Twitter paylaşımları üzerinden yapılan söylem analizinin sonuçlarına göre ise tehlikenin farkına vararak ilk tweeti 12 Mart 2020'de paylaştığı, tehlikeyi sezip uyarılarda bulunduğu, çözüm için girişimde bulunduğu, çözüm için işbirliği yapmak ihtiyacı duymadığı, yaşanan tehlike üzerinden siyasi polemige girdiği tespit edilmiştir. Araştırmada liderlerin Twitter üzerinden Koronavirüs gündemine ilişkin paylaşımların yanı sıra güncel siyasi ve sosyal paylaşımlara da yer verdikleri de görülmüştür.

KAYNAKÇA

Avcıoğlu, G. Ş. (2013). Kriz Dönemlerinde Sosyal Bütünleşme: Milli Mücadele. Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi , s. 155-170.

Aziz, A. (2003). Siyasal İletişim. Ankara: Nobel Yayınevi.

Dinçer, Ö. (1998). Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası. İstanbul: Beta Bas. Yay. Dağ.

Güçdemir, Y., Göksu, O. (2015). Sosyal Medyanın Siyasal İletişim Aracı Olarak Kullanımı: Barack Obama'nın 2012 Başkanlık Seçim Kampanyası İle Recep Tayyip Erdoğan'ın 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçim Kampanyasının İncelenmesi, (Editör), F. Aydoğan, İletişim Çalışmaları, İstanbul: Der'in Yayınları, 45-61.

Kadıbeşegil, S., Kriz Geliyorum Der, MediaCat Yayınları, İstanbul, 2001.

Kentel, F. (1991). Demokrasi Kamuoyu ve Siyasal İletişime Dair, Birikim Dergisi, 30, 39-44.

Kotil, A. , Kasım 1998, Toplum ve Krizleri, İktisat Dergisi, 384, 44-59.

Mutlu, E. (1998). İletişim Sözlüğü. Bilim Ve Sanat Yayınları/Ark, Ankara

Oktay, M. (2002). "Politikada Halkla İlişkiler", İstanbul: Derin Yayınları

Palabra, R. "Power to the people - Social Media Tracker Wave 3", 2008,
http://www.razonypalabra.org.mx/N/N67/varia/oislas/Universal_McCann.pdf
(02.06.2020), s.11.

TDK. (1994). Türk Dil Kurumu Okul Sözlüğü. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

İNTERNET KAYNAKLARI:

<https://trtakademi.net/koronavirus-kategori/yeni-koronavirus-hastaliginin-toplumsal-etkileri-uzerine-bir-degerlendirme/>, Erişim Tarihi: 6.12.2020

<https://twitter.com/RT Erdogan>

<https://twitter.com/kilicdarogluk>

<https://twitter.com/dbdevletbahceli>

https://twitter.com/meral_aksener

<https://twitter.com/PervinBuldan>